

Współpraca nauczycieli w procesie przejścia progu szkolnego przez dziecko – sieć współpracy i samokształcenia dla nauczycieli przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej

Przekraczanie progu szkolnego przez dziecko jest ważnym wydarzeniem dla niego samego, dla jego rodziców oraz całej rodziny. Jakość tego procesu jest istotna dla małego ucznia pod wieloma względami. Doświadcza siebie w nowej, trudnej sytuacji i zdobywa wiedzę o sobie samym. Obserwuje, jak radzą sobie inni rówieśnicy. Otrzymuje od osób znaczących, takich jak rodzice czy nauczycielka przedszkolna, informacje o tym, co go spotka w tej sytuacji. Wykorzystuje nabyte wcześniej doświadczenie. Uczy się szkoły jako skomplikowanej struktury formalnej, ale również struktury społecznej. Kształtuje swoją postawę wobec szkoły, w której przyjdzie mu spędzić kolejne sześć lat swojego życia.

Przekraczanie progu szkolnego

Proces przechodzenia progu szkolnego powinien być dobrze rozpoznany przez dorosłych i tak zorganizowany, by podczas jego trwania najmłodszy uczestnik mógł zebrać jak najwięcej pozytywnych, rozwojowo znaczących doświadczeń. Konieczna jest do tego współpraca wszystkich dorosłych odpowiedzialnych za dziecko: rodziców oraz nauczycieli przedszkolnych i szkolnych.

Proces przechodzenia progu szkolnego powinien być dobrze rozpoznany przez dorosłych i tak zorganizowany, by podczas jego trwania najmłodszy uczestnik mógł zebrać jak najwięcej pozytywnych, rozwojowo znaczących doświadczeń.

W trakcie moich spotkań z nauczycielami, poświęconych procesowi przekraczania progu szkolnego przez dziecko, pedagodzy wskazują przede wszystkim następujące trudności:

- rozbieżność między tym, jak przygotowuje dziecko do szkoły nauczyciel

przedszkola, a oczekiwaniami nauczyciela szkolnego,

- brak ciągłości oddziaływań edukacyjnych przejawiający się m.in. różnicami w metodyce pracy przedszkola i szkoły,
- zbyt mała liczba propozycji poznawania szkoły skierowanych do samych dzieci,
- zaangażowanie się rodziców głównie w sferze informacyjnej (pobieranie informacji o szkole),
- obawy rodziców związane z obniżonym wiekiem edukacji szkolnej,
- niechęć niektórych rodziców do szkoły jako miejsca nieprzygotowanego na przyjęcie dzieci sześciolletnich.

Są to w większości problemy dorosłych uczestników procesu przejścia progu szkolnego związane z ich obowiązkami. Potrzeby najważniejszych uczestników tego procesu – dzieci – często pozostają nieodkryte, a więc też niezaspokojone.

Czas przejścia progu edukacyjnego rzadko zostaje przez dorosłych świad-

omie wykreowany i wykorzystany jako sytuacja uczenia się dziecka. Szkoda nie wykorzystać takiej okazji, zwłaszcza że kolejny próg edukacyjny także przyjdzie dziecku pokonać samotnie – gdy zda do czwartej klasy. Wtedy będzie korzystało ze znanego mu schematu i często powieli swoje zachowanie z pierwszego dnia w szkole. Ważne jest byśmy my, dorośli, zadbali o to, jak ten schemat będzie wyglądać.

Czas przejścia progu edukacyjnego rzadko zostaje przez dorosłych świadomie wykreowany i wykorzystany jako sytuacja uczenia się dziecka.

Sieć współpracy i samokształcenia może być dobrym miejscem na spotkanie się nauczycieli przedszkolnych i szkolnych. W trakcie jej działań mogą wspólnie wypracować program organizujący proces przekroczenia progu edukacyjnego w pierwszej klasie szkoły podstawowej, którego podmiotem jest dziecko.

Propozycja pracy sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli przedszkolnych i szkolnych

Cel ogólny: stworzenie płaszczyzny współpracy nauczycieli przedszkoli i szkoły podstawowej w procesie przejścia progu szkolnego przez dziecko.

Cele szczegółowe:

- nauczyciele przedszkolni i szkolni wiedzą i rozumieją, na czym polega proces przekraczania progu szkolnego przez dziecko i jego rodziców,
- nauczyciele przedszkolni i szkolni wiedzą, jak stworzyć warunki odpowiadające potrzebom dzieci w procesie przekraczania progu szkolnego i potrafią zastosować tę wiedzę w praktyce,
- nauczyciele przedszkolni i szkolni rozumieją, jaka jest rola rodziców w procesie przekraczania progu szkolnego i potrafią włączać ich do tego procesu na zasadach partycypacyjnych,
- nauczyciele przedszkolni i szkolni wiedzą, jak włączać dzieci przedszkolne i uczniów szkoły w proces przekraczania progu szkolnego i stosują tę wiedzę w praktyce.

Grupa docelowa: nauczyciele przedszkolni, pracujący z dziećmi kończą-

cymi przedszkole, nauczyciele klas I–III SP.

Plan pracy sieci

Temat I: Założenie grupy. Przekraczanie progu szkolnego – różne perspektywy

Najważniejsze problemy poruszane podczas spotkania (4 godz. dyd.).

Propozycje przebiegu

1. Integracja skupiona wokół doświadczenia nowej sytuacji, w której znaleźli się uczestnicy sieci: przedstawianie się uczestników w parach, zespołach, na forum; ćwiczenia ułatwiające poznanie się uczestników; wypracowanie i ustalenie zasad pracy grupy.

Refleksja: trudności, których doświadczamy w nowej sytuacji. Co mi pomaga? Co przeszkadza? Indywidualne różnice w postrzeganiu sytuacji.

2. Przekraczanie progu szkolnego – spojrzenie z trzech perspektyw: rodzica, nauczyciela, dziecka. Podział grupy na dwa zespoły, które przedstawią perspektywę nauczycieli oraz rodziców.

- Praca w „zespołach rodziców” nad stworzeniem obrazu sytuacji, jaki mają rodzice przekraczający próg

szkolny (np. narysowanie plakatu z wyobrażonymi sytuacjami, stereotypami czy wcześniejszymi doświadczeniami). Wykorzystanie własnych doświadczeń uczestników jako rodziców dzieci przekraczających próg szkolny;

- Praca w „zespołach nauczycieli” nad stworzeniem obrazu, jaki mają nauczyciele uczestniczący w przekraczaniu progu szkolnego przez dzieci i ich rodziców.

Prezentacja plakatów na forum. Dyskusja o sytuacji przejścia progu szkolnego z różnych perspektyw.

3. **Burza mózgow** Czego potrzebują dorośli?. Potrzeby dorosłych (rodziców i nauczycieli) w sytuacji przejścia progu szkolnego przez dzieci i ich rodziców zostają zapisane na dwóch plakatach; dyskusja o różnicach i zbieżnościach w potrzebach.

4. Czego potrzebują dzieci podczas przekraczania progu szkolnego? Uczestnicy stawiają i zapisują na wspólnym plakacie wszystkie hipotezy. Jak zbadać, czego potrzebują nasze dzieci podczas procesu przekraczania progu szkolnego? – zaplanowanie działań.

Wsparcie dla koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia – zapraszamy do SIECI!

Informujemy, że 28 marca 2014 r. na platformie [Doskon@lenie w sieci](mailto:Doskon@lenie.w sieci) rozpoczęły funkcjonowanie otwarty blog tematyczny oraz sieć wymiany doświadczeń dla koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia. Obydwa te narzędzia są adresowane do osób, które pełnią funkcje koordynatorów sieci zarówno w projektach powiatowych, jak i w instytucjach wspomagających szkoły. Ich głównym celem jest wymiana doświadczeń oraz upowszechnianie dobrych praktyk dotyczących funkcjonowania sieci.

[Więcej informacji](#)

5. Zadanie do domu: potrzeby dzieci przekraczających próg szkolny – wykonanie zaplanowanych działań, np.:

- Jak dzieci przedszkolne wyobrażają sobie pierwszy dzień w szkole? (np. *Narysuj, jak to będzie w szkole. Opowiedz mi o tym*. Dzieci rysują i opowiadają nauczycielowi, jak wyobrażają sobie swój pierwszy dzień w szkole. Nauczyciel zapisuje ich wypowiedzi).
- Jak dzieci szkolne (z klas I–III) pamiętają swój pierwszy dzień w szkole? (np. *Narysuj swój pierwszy dzień w szkole. Opowiedz mi o tym* lub – dla dzieci, które już piszą – *Narysuj i napisz o swoim pierwszym dniu w szkole*).

Materiały samokształceniowe dla uczestników

„Dzieci w Europie – Z przedszkola do szkoły. Jak pomóc dziecku w dobrym starcie edukacyjnym”, (2012), nr 22(10) (dostęp dn. 10.03.2014).

Ogrodzińska O., (2013), *wykład o programie „Obywatel dziecko”* (dostęp dn. 10.03.2014).

Płachecka J. (red.), (2008), *Idziemy do szkoły! Jak razem pokonać próg szkolny*, Warszawa: Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego (dostęp dn. 10.03.2014).

Podstawy programowe wychowania przedszkolnego i klas I–III szkoły podstawowej.

Żylicz. O., (2009), „*Obywatel dziecko*” – raport z badań dzieci, Warszawa: Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego (dostęp dn. 10.03.2014).

Planowane działania w sieci

Utworzenie na platformie galerii wypowiedzi (rysunkowych i słownych) dzieci *Mój pierwszy dzień w szkole*.

Forum dyskusyjne: Pierwszy dzień w szkole. Perspektywa dziecka, które idzie do szkoły. Perspektywa dziecka, które doświadczyło przekroczenia progu szkolnego. Pierwsze dni dziecka w szkole.

Temat 2. Przekraczanie progu szkolnego – perspektywa dziecka

Najważniejsze problemy poruszane podczas spotkania (4 godz. dyd.).

Propozycje przebiegu

1. Skąd wiem, to co wiem? – ćwiczenie dla całej grupy prowokujące do zastanowienia się, skąd czerpiemy wiedzę, na jakiej podstawie wypowiadamy sądy. Zachęcenie do przyjmowania przez nauczycieli postawy badawczej w pracy pedagogicznej.

2. Porządkowanie wyników przeprowadzonych badań nauczycielskich – kategoryzowanie. Praca w zespołach nad materiałami opracowanymi przez nauczycieli (wypowiedzi dzieci). Odniesienie się do hipotez postawionych na poprzednim spotkaniu sieci – plakat *Czego potrzebują dzieci podczas przekraczania progu szkolnego?* Weryfikowanie hipotez.

Dyskusja: czego dowiedzieliśmy się od dzieci? Jak wygląda przekraczanie progu szkolnego z perspektywy dziecka? Co jest ważne w tym procesie z punktu widzenia dziecka?

3. Praca w zespołach: Co już robimy i co jeszcze możemy zrobić, żeby dzieci dostały to, czego potrzebują, w procesie przejścia? opracowanie przez zespoły różnych pomysłów i dzielenie się dobrymi praktykami (zapisanie wniosków na plakatach). Dyskusja na forum. Stworzenie banku pomysłów do wykorzystania w praktyce szkolnej.

Materiały samokształceniowe dla uczestników

Brzezińska A., (2013), *wykład Przed-szkole czego? Od przechowania do wychowania* (dostęp dn. 10.03.2014).

Forum dyskusyjne: Nauczyciel badaczem? Co nas ciekawi? Obserwacje pedagogiczne.

Planowane działania w sieci

Stworzenie banku e-informacji: Czego potrzebują rodzice w procesie przejścia progu szkolnego ich dziecka? (na podstawie materiałów zebranych od

rodziców np. do „skrzynek pytań do szkoły” rozstawionych w przedszkolu lub w innym miejscu, w którym regularnie pojawiają się rodzice, lub w „internetowej skrzynce pytań” zawieszanej na stronie przedszkola lub szkoły).

Cykl filmów o sieciach współpracy i samokształcenia

Zachęcamy do obejrzenia pierwszych dwóch materiałów otwierających cykl filmów poświęconych sieciom współpracy i samokształcenia, prowadzonym w ramach projektów pilotażowych dofinansowanych w ramach Konkursu 3.5 *Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół*.

W filmach o swoich działaniach związanych z wdrażaniem nowego systemu mówią organizatorzy projektów oraz koordynatorzy sieci, uczestnicy, eksperci. Jako pierwsze przedstawiamy filmy z powiatu ostrowieckiego (*Sieć współpracy i samokształcenia. Rola dyrektora w promocji i budowaniu wizerunku szkoły. Kompleksowy Program Wspomagania Rozwoju Szkół oraz Przedszkoli na terenie powiatu ostrowskiego*) oraz hajnowskiego (*Sieć współpracy i samokształcenia. Praca z uczniem młodszym. Wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie hajnowskim*). W przygotowaniu są kolejne materiały, prezentujące działania podejmowane w ramach sieci poświęconych innym tematom i realizowanych w innych powiatach, w których realizowany jest pilotaż nowego systemu doskonalenia.

Źródło

Temat 3. Program wspierania dziecka w procesie przejścia progu szkolnego Najważniejsze problemy poruszane podczas spotkania (4 godz. dyd.).

Propozycje przebiegu

Wypracowanie programów wspierających dziecko w przejściu progu szkolnego, w których aktywnie uczestniczą rodzice, nauczyciele przedszkolni i szkolni. W przypadku pracy w zespołach warto zadbać, aby były to zespoły mieszane, złożone z nauczycieli przedszkolnych i szkolnych. Podstawowe pytania do budowania programu:

- Jakże stworzyć warunki, by dziecko stało się podmiotem w procesie przejścia progu szkolnego (a nie przedmiotem oddziaływań dorosłych)?
- Jak włączyć rodziców w organizowanie procesu przejścia progu szkolnego?
- Co, jak, kiedy i z kim rodzice mogą zrobić na rzecz swoich dzieci w procesie przekraczania progu szkolnego?
- Jak i do czego włączyć wszystkich nauczycieli, personel szkoły oraz innych rodziców uczniów szkolnych

(wykorzystanie wyników badań przeprowadzonych przez nauczycieli – wypowiedzi dzieci, wypowiedzi rodziców, np. ze „skrzynki pytań do szkoły” – w tworzeniu programu przejścia progu)?

- Jak włączyć uczniów szkoły do przyjęcia nowych kolegów?

Materiały samokształceniowe dla uczestników

Brzezińska A., (2013), wykład *Jak uczą się małe dzieci?* (dostęp dn. 10.03.2014) [przygotowanie merytoryczne do kolejnego spotkania poświęconego potrzebom edukacyjnym uczniów i roli nauczyciela].

Dytfeld J., (b.r.), *Ergonomia środowiska szkolnego w aspekcie zagrożeń stresem* (dostęp dn. 10.03.2014).

Płachecka J., (2007), *Wszyscy gotowi!? Jak przygotować dzieci do szkoły*, Warszawa: Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego (dostęp dn. 10.03.2014).

Ogrodzińska T. (red.), (2004), *Nigdy nie jest za wcześnie – rozwój i edukacja małych dzieci*, Warszawa: Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego

(rozdz. *Jakie są podstawowe potrzeby dzieci?*).

Planowane działania w sieci

E- galeria dobrych praktyk:

- prezentacje programów przejścia progu szkolnego,
- historie realizacji programów przejścia progu szkolnego,
- dobre praktyki z kraju i ze świata (przykłady z internetu lub innych źródeł).

Forum dyskusyjne inspirowane wykładem prof. Brzezińskiej *Jak uczą się małe dzieci?: Jak uczą się nasze dzieci/ nasi uczniowie? Projekty badawcze w edukacji.*

Przykłady dobrych praktyk: *Mali odkrywcy, Dzieci i rodzice w bibliotece.*

Prowadzenie blogów nauczycielskich: jak uczą się dzieci, jak uczyć dziecko przedszkolne, jak uczyć dziecko szkolne.

Temat 4. Po pierwszym dzwonku, czyli jak zachować ciągłość edukacyjną

Najważniejsze problemy poruszane podczas spotkania (4 godz. dyd.).

Propozycje przebiegu

1. Potrzeby edukacyjne dzieci – dyskusja w odniesieniu do powyższych blogów nauczycielskich lub wykładu eksperta zewnętrznego na ten temat.
2. Symulacje zabaw, ćwiczeń, elementów metody (np. metody projektów badawczych) – prowadzone przez uczestnika/uczestników.

3. Wypracowanie katalogu metod pracy z dziećmi na starcie szkolnym dostosowanych do ich potrzeb edukacyjnych.

4. Planowanie zakończenia pracy sieci:

- Co zrobiliśmy? – zespół, który zajmie się ewaluacją działania sieci.
- Jak to utrwalimy? – zespół, który zajmie się przygotowaniem publikacji lub innej formy podsumowania działania w sieci.
- Jak to będziemy świętować? – zespół, który zajmie się przygotowaniem wydarzenia kończącego działanie sieci.

Materiały samokształceniowe dla uczestników
Eksperyment w klasie, (2013) (dostęp dn. 10.03.2014) [rola nauczyciela, metody pracy].

Elschenbroich D., (2003), *Co siedmioletek wiedzieć powinien?*, Warszawa: CYKLADY.

Katz L., (2011), *Przewidywania* (dostęp dn. 10.03.2014).

Polskie Radio, (2014), *Szkoła – toksyczny związek od małego. Jak nie zabijać ciekawości?* (dostęp dn. 10.03.2014).

Planowane działania w sieci
E-galeria dobrych praktyk:

- scenariusze zajęć/lekcji wykorzystujących metody pracy specyficzne zarówno dla przedszkola, jak i edukacji wczesnoszkolnej;
- scenariusze spotkań warsztatowych z rodzicami *Jak przygotować dziecko do szkoły?*;
- stworzenie przez e-uczestników check-listy *Jak przygotować szkołę na dziecko?*;
- polecane przez nauczycieli artykuły/linki prezentujące metody pracy z dziećmi.

Forum dyskusyjne: rola nauczyciela i metody pracy (wątek inspirowany

filmem *Eksperyment w klasie* – uczenie jako uczenie się, wpływ i sprawstwo nauczyciela, odpowiedzialność za swoje działania, nowe pomysły do pracy. Przygotowanie publikacji – podsumowania wypracowanych przez grupę materiałów (zespół zadaniowy) i ewaluacji pracy sieci (zespół zadaniowy) oraz planowanie zakończenia działań w sieci (zespół zadaniowy) i kontynuacji działania sieci (wszyscy uczestnicy).

Temat 5. Sieć współpracy nauczycieli różnych poziomów edukacyjnych

Najważniejsze problemy poruszane podczas spotkania (4 godz. dyd.).

Propozycje przebiegu

1. Wymiana doświadczeń z podejmowanych działań nauczycieli: sukcesy/trudności. Grupa wsparcia – uczenie się zespołowego wspierania i rozwiązywania problemów/trudności (np. metodą *action learning*).

2. Plany na przyszłość. Podsumowanie pracy w sieci. Ewaluacja. Zakończenie działań – świętowanie.

Materiały samokształceniowe dla uczestników

Kocurek M., Sołtysińska I., Świeży M., Wachna-Sosin I., (2012), *Przewodnik metodyczny dla koordynatorów sieci*

współpracy i samokształcenia, Kraków (dostęp dn. 10.03.2014) [metody pracy z grupą, w tym opis *action learning*]. Szmagański J., (1998), *Przewodzenie małym grupom*, Warszawa: Centrum Animacji Kultury (rozdz. *Grupa ma problem*).

Planowane działania w sieci
Publikacja podsumowująca działania w sieci.

Forum dyskusyjne: grupa wsparcia.

Magdalena Korsak

Pedagog z dwudziestoletnim doświadczeniem w pracy z dziećmi.

Edukator, doradca metodyczny, trener Akademii Komeńskiego, certyfikowany coach.

Autorka programów edukacyjnych dla dzieci przedszkolnych, artykułów metodycznych.

Obecnie pełni funkcje SORE i koordynatora sieci współpracy w projekcie „Powiat przeworski – wspomaganie szkół drogą do jakości” realizowanym w ramach Działania 3.5.

Poradniki dotyczące planowania i ewaluacji pracy oraz monitorowania wewnętrznego

Zachęcamy do zapoznania się z poradnikami z zakresu planowania i ewaluacji pracy dydaktycznej i opiekuńczo-wychowawczej, a także publikacjami dotyczącymi wewnętrznego monitorowania realizacji podstawy programowej edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej.

Publikacje do pobrania:

Raport zbiorczy z monitorowania wdrażania podstawy programowej wychowania przedszkolnego

i kształcenia ogólnego, realizowanego w latach 2010–2012

Razem z dzieckiem. Planowanie, realizacja i ewaluacja pracy w klasach I–III szkoły podstawowej

Monitorowanie (skuteczne i nieuciążliwe) podstawy programowej wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej

Nie taki diabeł straszny, czyli jak monitorować podstawę programową

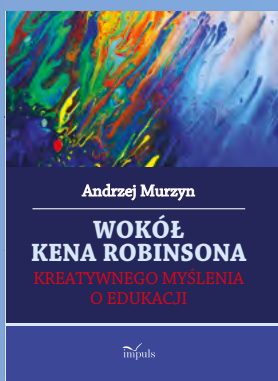

Przeczytaj i dowiedz się więcej! Lektury dla uczestników sieci

Wokół Kena Robinsona

Andrzej Murzyn
Kraków: Impuls, 2013

Książka jest próbą ukazania najważniejszych składników koncepcji edukacji Kena Robinsona, które świadczą o tym, że można ją określić jako kreatywne myślenie o edukacji.

„Nie jest to odtwórcza recepcja myśli i doświadczeń brytyjskiego nauczyciela, ale (...) konfrontowana z humanistyką próba podjęcia z nim pogłębionego dialogu, będącego nie tylko odczytaniem jego racji, lecz także uzupełnieniem ich o własną perspektywę myślenia filozoficzno-pedagogicznego. Książka A. Murzyna ma niesłychanie ważne przesłanie dla uniwersyteckiego kształcenia nauczycieli i pedagogów, znakomicie bowiem łączy w nim tradycję, w tym model humboldtowski, z ponowoczesnością” (fragmenty recenzji).

[Źródło](#)

Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów w procesie edukacji wczesnoszkolnej

Janina Uszyńska-Jarmoc, Barbara Dudel, Małgorzata Głowska-Soldatow
Kraków: Impuls, 2011

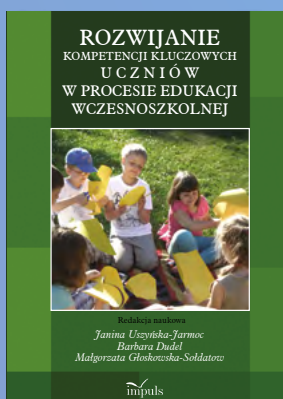

Zamiarem autorów jest ukazanie czytelnikom istoty kompetencji kluczowych, warunków i możliwości ich rozwijania w pracy z dzieckiem. Przedstawiono autorskie rozwiązania organizacyjne i programowe w edukacji początkowej – nowatorskie w odniesieniu nie tylko do treści, lecz także do form i metod pracy z dziećmi w sferze rozwijania kompetencji kluczowych. Zmiana w podejściu do metod realizacji treści edukacji początkowej wyraża się w przyjęciu postulatów psychologii i pedagogiki konstruktywizmu poznawczego i społecznego.

[Źródło](#)

Kompetencje kreatywne nauczyciela wczesnej edukacji dziecka

Irena Adamek, Józefa Bałachowicz
Kraków: Impuls, 2013

„Monografia *Kompetencje kreatywne nauczyciela wczesnej edukacji dziecka* jest ważnym przyczynkiem do dyskusji nad konstruowaniem takiego modelu edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, w którym kompetencje kreatywne nauczyciela staną się nie tylko pożądane, ale wręcz niezbędne, ponieważ (...) potrzebny staje się człowiek *wielowymiarowy*, charakteryzujący się mobilnością, synergetyzmem, otwartością i wyobraźnią, umiejący pokonywać trudności i przekraczać granice własnych możliwości, ale też człowiek o analityczno-syntetycznym spojrzeniu na świat” (fragment recenzji).

[Źródło](#)

Sensy i bezsensy edukacji wczesnoszkolnej

Dorota Klus-Stańska, Marzenna Nowicka
Gdańsk: Harmonia, 2013

Publikacja jest przekrojowym studium krytycznym dotyczącym kształcenia dzieci na etapie początkowym. Korzystając z najnowszych trendów w pedagogice światowej oraz badań nad szkołą, autorki dokonują szczegółowych analiz głównych obszarów edukacji wczesnoszkolnej (polonistycznej i matematycznej). Wiele miejsca poświęcają również koncepcjom kształcenia zintegrowanego. W prezentowanych zagadnieniach autorki odwołują się bezpośrednio do praktyki szkolnej oraz najnowszych dokumentów reformy programowej.

[Źródło](#)

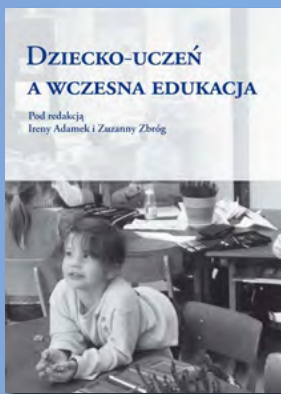
Mam 6 lat i gonię świat

Poradnik dla bibliotekarzy i nauczycieli bibliotekarzy pracujących z sześciolatkami

Agata Arkabus
Warszawa: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 2014

Książka przedstawia sześciolatka jako ucznia i użytkownika biblioteki szkolnej, ale przede wszystkim dziecka o typowych potrzebach wieku przedszkolnego i wczesnoszkolnego. W zarysie rozwoju psychofizycznego zwrócono uwagę na najważniejsze elementy charakterystyczne dla dzieci w tym okresie. Zostały tu także omówione metody pracy z sześciolatkiem oparte głównie na zabawie oraz działaniach aktywizujących.

[Źródło](#)

Dziecko-uczeń a wczesna edukacja

Irena Adamek, Zuzanna Zbróg (red. nauk.)
Kraków: Libron, 2011

Publikacja *Dziecko-uczeń a wczesna edukacja* jest ważnym przyczynkiem do dyskusji nad psychopedagogicznymi problemami edukacji elementarnej, gdyż postulowane w tym obszarze zmiany, zakładające konieczność szerszego uwzględniania potrzeb dzieci żyjących w świecie ciągłych transformacji, zderzają się z rzeczywistością oświatową, w której często te założenia i cele nie znajdują odzwierciedlenia.

[Źródło](#)

Edukacja (dla) dziecka – od trzylatka do sześciolatka

Józefa Bałachowicz, Zuzanna Zbróg (red.)
Kraków: Libron, 2011

Publikacja jest obszernym dziełem kierowanym do szerokiego kręgu odbiorców pracujących z dzieckiem w wieku przedszkolnym. Poznawczym i praktycznym celem monografii jest dostarczenie narzędzi do rozumienia, wyjaśniania, interpretacji i konstruowania wiedzy o rzeczywistości edukacyjnej i wychowawczej w przedszkolu.

[Źródło](#)